

Bewonersmiddag en avond 8 februari 2018

WAT VOOR EILAND WILLEN WE ZIJN

Wat zeiden bewoners over de stellingen, M = reacties op de middag, A = reacties op de avond

STELLINGEN DOELGROEPEN TOERISME EN RECREATIE

1. Schiermonnikoog moet aantrekkelijk zijn voor veel verschillende doelgroepen
2. Natuurlijk zijn toeristen welkom, maar er zijn grenzen

Stelling 1 (Op de middag en avond overwegend groene smileys, beperkt aantal blauw en rood)

- Dit ligt genuanceerd A,M;
- Meerdere doelgroepen is goed, maar geen motorclubs, geen Appelhof, jetskiën of andere luidruchtige vormen van recreatie A,M;
- Als je consequent zou kiezen voor rust en natuur en dit ver doorvoert komen er geen jongeren meer M;
- De doelgroepen dagrecreanten en rustzoekers staan tegen over elkaar. De eerste groep gaat met de bus naar het strand, verkeert in de drukte en zorgt voor drukte, de tweede zoekt juist rust en natuur A.
- Het eiland zoals 't is, is mooi en krijgt het publiek wat daarbij hoort A.

Stelling 2 (Op de middag en avond overwegend groene smileys, beperkt aantal blauw en rood)

- In het hoogseizoen is er veel nachttoerisme, geeft wel overlast M;
- Bezoekers (veelal jongeren) die teveel drank gebruiken en in de nachtelijke uren voor overlast zorgen in het hart van dorp. Dat zou wel minder mogen. Daar wordt tegen ingebracht dat er geen grenzen kunnen worden gesteld aan de hoeveelheid alcohol die mensen consumeren A.
- Grenzen worden gevormd door hoe het hier is, iedereen is welkom maar het publiek selecteert zichzelf A.

STELLINGEN
DUURZAAMHEID

1. Schiermonnikoog moet sneller zelfvoorzienend worden door regels op te leggen aan de inwoners
2. Duurzaamheid mag zichtbaar zijn, bijvoorbeeld met een windmolen of een zonneveld

Stelling 1 (De meeste smileys waren rood, toch ook wel groene smileys, minderheid blauw)

- Je moet dit niet opleggen A, M;
- Het jaagt mensen op kosten. Sommigen kunnen het niet betalen en als zij hun woning dan willen verkopen is de waarde van hun woning beperkter dan woningen die wel zijn verduurzaamd M.
- Het helpt niet, werkt niet. Beter is het om te faciliteren en te stimuleren A.

Stelling 2 (Overwegend groene smileys, minderheid blauw en rood)

- Als duurzame energieopwekking van onszelf is, is het makkelijker te accepteren M.
- Sommigen vinden een windturbine of zonneopstelling prima. Anderen zijn bang dat het door geld gestuurde ontwikkelingen worden; als er één is komen er meer M.
- Als je in 2020 zelfvoorzienend wil zijn, ga er dan ook voor. Logisch dat we er dan ook wat van gaan zien M, A.
- Als we een windturbine neerzetten kan het ook een voorziening zijn voor 15 jaar en kunnen we daarna zien of deze nog nodig is/of er alternatieven zijn A.
- Via innovatie zoveel mogelijk alternatieven zoeken die niet of minder zichtbaar zijn M, A. Voorbeeld waterstofgas A.

**STELLINGEN
VOORZIENINGEN**

1. Het winkelaanbod voor de eigen bevolking is het belangrijkste
2. Schiermonnikoog moet inzetten op slecht-weer-voorzieningen

Stelling 1 (in de middag: meerderheid groene smileys , avond: voornamelijk rode en blauwe smileys)

- Ja, natuurlijk is het in de eerste plaats nodig dat er voldoende aanbod is voor de inwoners M, A;
- We moeten ons wel realiseren dat de voornaamste geldstromen van de toeristen komen. Dankzij de toeristen zijn winkels economisch rendabel M, A;
- Voorwaarde is in ieder geval dat de winkels ook in de winter open zijn;
- Als er ook kleinere winkels bij mogen komen is dat positief. Concurrentie is gezond!

Stelling 2 (Overwegend groene smileys, beduidend minder blauwe en het minste rode smileys)

- Je komt voor Schiermonnikoog, dus geen Ikea ballenbak M;
- Bij aanhoudend slechtweer vliegen de kinderen bij de muren op, dus ja slechtweervoorzieningen M;
- Er is geen slecht weer, er is alleen slechte kleding A,M;
- Lytje Willem is waardevol, moet blijven M;
- Bezoekerscentrum wordt kleiner, zal daarom minder als slechtweervoorziening voor kinderen kunnen functioneren. Er moet toch iets zijn. Een overdekt zwembad, dat zou geweldig zijn M.
- Als een slechtweervoorziening commercieel uit had gekund, dan was deze er al geweest A.

STELLINGEN
VERKEER

1. Er zijn meer regels en handhaving van de ontheffingen nodig om het autoluwe karakter en de veiligheid te garanderen
2. Er wordt in het dorpshart alleen verkeer toegestaan dat langzamer rijdt dan 15 km/u

Stelling 1 (Overwegend groene smileys)

- Verkeer is voor het gevoel toegenomen M, A;
- Mensen vermoeden dat dit komt omdat er te gemakkelijk ontheffingen worden verleend. Handhaving is nodig M.
- Het overlastgevoel zit volgens een aanwezige tussen de oren, dat voertuigen groter worden is wel een probleem A.
- Een van de aanwezigen geeft op basis van eigen ervaringen aan dat het helemaal niet zo makkelijk is om een ontheffing aan te vragen M.
- Het meeste verkeer komt door zakelijke verkeersbewegingen. Dit hangt samen met de economie, bijvoorbeeld met bouwactiviteiten. Dit hebben we nu eenmaal nodig M;
- Bepaalde verkeersbewegingen zouden echt gekeerd moeten worden, als voorbeeld de bezorging van verse maaltijden vanaf de wal of de persoon die eigenlijk alleen een laptop bij zich heeft en toch met een auto naar het eiland komt. Er worden suggesties gedaan om mensen bewust te maken. Waarom fietsen bezorgen als de fietsenverhuur om de hoek is. Waarom de bedrijfsauto nemen om naar een café/restaurant te gaan als je ook een thermoskan mee kan nemen. Plan je bezorgroute bewust. Zorg voor een afhaalpunt en maak daar ook gebruik van, als het om internetbezorgingen gaat M, A.

Stelling 2 (middag: overwegend groene smileys, avond rood en blauwe smileys in de meerderheid)

- 30 km/uur is al erg langzaam. Rijd je met 30 km/uur door het dorp dan ben je minder lang in het dorp, dus minder hinderlijk dan met 15 km/uur. M
- In de zomer kan je sowieso niet harder dan 15 km/uur A
- 15 km/uur is niet handhaafbaar A
- Om overlast te beperken zijn andere maatregelen nodig zoals het verkeer helemaal uit het dorp halen/om het dorp heen leiden. M
- De elektrische bussen zouden wel langzamer moeten rijden. De bussen geven volgens sommigen trillingoverlast. M
- Het zijn andere zaken die voor onveiligheid zorgen zoals het gedrag en het parkeren van fietsers A.

BESTEMMINGSPANKWESTIES

1 PERMANENT WONEN

Betaalbare en passende woonruimte

De permanente woonfunctie

- Voldoende betaalbare woningen hoe doen we dat ?
Veranderplekken, inbreiding, uitbreiding
- Willen we dat de oude huizen in het dorpshart beschikbaar blijven voor permanente bewoning, en wat helpt daarbij ?

NB de grootte van de woning in ruimtelijk opzicht wordt behandeld bij kwestie 4

De grote lijn

- **Wegvloeien van het permanente wonen in de dorpskern is een probleem**
- **Aanwezigheid en betrokkenheid van mensen is het belangrijkste**
- **Daarnaast is er i.v.m. de leefbaarheid specifiek de wens om gezinnen te kunnen huisvesten**
- **Goedkope huur- en koopwoningen zijn dringend gewenst**
- **Voorkeur voor inbreidings- en transformatieplekken boven uitbreiding**

Aanvullingen en nuances uit de verschillende groepen:

- Het probleem is de zwarte gaten (onverlichte/slechts beperkt bewoonde huizen) in de dorpskern. Aanwezigheid en betrokkenheid (verenigingsleven, vrijwilligerswerk) zijn de waarden waarom het gaat.
- Wat verstaan we onder permanent wonen. Sociaal, cultuur en economisch gebonden aan de woonlocatie Schiermonnikoog.
- Soms is er een iemand ingeschreven van een stel, maar wordt er in de praktijk niet permanent gewoond. Het overtreden van de regels/bedoeling van de bestemming is storend, handhaving is in de praktijk moeilijk, en wordt gemist.
- Je kan mensen hier ook op aanspreken; het is erg belangrijk dat een volgende huiseigenaar ook echt binding heeft/krijgt met het eiland en er is.
- In het beschermd dorpsgezicht het permanent wonen behouden. Door de mogelijkheid van recreatieve verhuur daar wel te behouden kan het betaalbaar zijn om daar te kopen
- Er is een schreeuwende behoefte aan echt goedkope, sociale huurwoningen. Dat begint bij €275,- per maand. Maar ook woningen in de categorie €300,- tot €450,- per maand zijn hard nodig. Daarbij is het een probleem dat de landelijke toewijzingsregels voor corporaties ook gelden op het eiland. Als je inkomen te hoog is om in aanmerking te komen voor een sociale huurwoning dan is er geen betaalbaar alternatief.
- Geen marktpartij kan zo goedkoop woningen realiseren. Kan de overheid hierin iets betekenen? Of moet deze doelgroep bediend worden met Tiny Houses of ruwbouw woningen die door zelfwerkzaamheden worden afgebouwd door de toekomstige bewoners zelf. Of andere creatieve opties.

- Naast huur is goedkope koop ook nodig. De regeling waarbij eilanders voorrang krijgen bij verkoop van woningen onder de drie ton is waardevol en moet in stand blijven.
- Als er meer mogelijkheden zijn om te stimuleren dat er meer goedkope huur en koopwoningen komen, dan is dat zeer gewenst.
- Koopwoningen kunnen wel met een betaalbare prijs in de markt gezet worden, maar dan zou je prijsstijgingen bij doorverkoop moeten reguleren bijvoorbeeld door tussenkomst van de gemeente.
- Nieuwbouw wordt zeker niet als enige oplossing gezien. Als er nieuw gebouwd wordt gaat de voorkeur uit naar mogelijkheden binnen de bestaande woningvoorraad en in invul- en transformatieplekken. Uitbreiding is dan waarschijnlijk niet nodig.
- Met name jongeren hebben behoefte aan woonruimte. Dat zijn in ieder geval de starters van het eiland zelf en ook de mensen die werken in bijvoorbeeld de horeca en de fietsverhuur. Zij wonen soms lange tijd in kamers in een pand van de werkgever. Dat is geen wenselijke situatie.
- Met nieuwbouw kan perspectief geboden worden aan gezinnen op het eiland
- Er zou de mogelijkheid moeten zijn om te sturen in de toewijzing zodat gezinswoningen ook bij gezinnen terecht komen. Nu is dat vrij.
- De gemeente zou de mogelijkheid moeten bieden voor zelfbouw, dan kun je goedkopere woningen realiseren. Vervolgens wel zorgen dat ze ook goedkoop blijven.
- Ook is het wenselijk dat er mantelzorgunits geplaatst kunnen worden bij bestaande woningen zodat tijdelijk zorg geleverd kan worden. Maatwerk is hier het sleutelwoord.
- Splitsing van bestaande grotere woningen kan ook kleinere betaalbare woningen opleveren
- De brandweerkazerne kan omgebouwd worden tot kleinere woonunits.
- Er staan op dit moment woningen leeg. Dat is een slechte zaak. Bij verkrotting moet de gemeente ingrijpen en de krotten bijvoorbeeld gaan opruimen
- De huisvestingsverordening heeft een opdrijvend effect op de huizenprijzen. Mensen gaan hun huizen boven de €300.000,- prijzen om de regels te omzeilen.
- Op andere eilanden wordt wel gewerkt met een omkering; toon maar aan dat je voldoet aan de eisen voor permanent wonen (Red. dit zou ook kunnen betekenen toon maar aan dat je voldoet aan de eisen voor aanwezigheid en betrokkenheid).
- In het geval van uitbreiding ook zoveel mogelijk bouwen in de strekenstructuur. Kleinschalige projecten die aansluit bij het dorp worden genoemd.
- Het bouwen van woon-werk woningen kan een aantrekkelijk segment zijn waarmee je ook de werkgelegenheid stimuleert.
- De gemeente zou starters op weg kunnen helpen door bijvoorbeeld startersleningen beschikbaar te stellen

2 PERMANENT EN RECREATIEF WONEN

Voldoende aanwezigheid en betekenis voor de samenleving

Te bespreken:

- Moet wat permanent is, permanent blijven
- Of laten we dit vrij

De grote lijn

- **Permanente bewoning is van belang voor de leefbaarheid en recreatief wonen ondersteunt de economie**
- **Behoud van beide (de kern van het dorp permanent en daarom heen recreatief) is daarom goed**
- **De daling van de bezettingsgraad van recreatiewoningen is een negatieve trend, probeer dit tegen te gaan**
- **Handhaving ten aanzien van oneigenlijk gebruik moet beter**

Aanvullingen en nuances uit de verschillende groepen:

- Voor deze problematiek gelden twee belangen; behoud van de leefbaarheid (school, betrokkenheid in het sociale leven, verenigingsleven, vrijwilligerswerk) en de door recreatie ondersteunde economie. Dit pleit voor enerzijds behoud van permanente woningen en anderzijds behoud van recreatiewoningen. De verdeling in het hart van het dorp permanent en recreatie daarbuiten is goed.
- Aanwezigen ergeren zich aan oneigenlijk gebruik van voorheen permanente woningen. Er moet gehandhaafd worden anders verliezen mensen het vertrouwen in de overheid en ontstaat ongelijkheid.
- Het hebben van beide mogelijkheden (zoals in de bestemming Recreatie 3) geeft veel flexibiliteit
- Recreatiewoningen worden opgekocht als tweede woning en niet verhuurd. Dit is niet wenselijk. Recreatieve woningen zouden verhuurd moeten worden. Wellicht valt daar nog wat aan te doen via het belastingsysteem.
- Door een van de aanwezigen wordt het plan bij de Oosterreeweg als positief benoemd, dit zijn allemaal huurwoningen.
- Sommigen denken dat het onderscheid permanent /recreatief helpt om betaalbare woningen te behouden, een van de aanwezigen denkt juist dat een liberale aanpak beter is omdat de prijzen dan gaan nivelleren.
- Zijn de zwarte plekken een probleem, een inwoner aan de rand van het dorp ervaart dat in zijn omgeving niet zo. Daar zijn recreatiehuizen die vrijwel permanent worden gebruikt, het licht mag daar best een keer uit. Recreatie betekent niet altijd beperkt gebruik. En

recreanten besteden in het algemeen meer dan permanente bewoners dus voor de economie is het goed

- Vroeger waren er stimuleringsmaatregelen voor het behoud van permanente woningen, bijvoorbeeld door een renteloos voorschot als een woning wel geschikt is maar een te hoge investering vraagt. Zijn stimulerende regelingen mogelijk?
- De recreatieve verhuur van een deel van woningen (nu 45%) is echt nodig om de woningen betaalbaar te houden.
- Om woningen voor de eigen inwoners geschikt te houden zou uitbreiding van woningen mogelijk moeten zijn. Je houdt dan voldoende oppervlak over om zelf te bewonen.
- Als een permanente woning tijdelijk verhuurd wordt met de bedoeling om er later zelf te gaan wonen, bijvoorbeeld in het geval van erven, is het moeilijk om de huurder uit de woning te krijgen i.v.m. huurbescherming. Hier zou voor het eiland van afgeweken moeten kunnen worden.
- De woningen in de dorpskern zijn bedoeld voor de permanente bewoning. Recreatieve verhuur van woningen buiten de kern.
- Voorbeeld van een dorp in Zeeland: laat het vrij of woningen permanent bewoond worden of als tweede woning. Pas bij commerciële verhuur is een vergunning nodig.

Bijvangst:

- De overheid moet beter en transparanter communiceren. Bijvoorbeeld bij de publicatie van de zendmast was niet duidelijk wat de impact van het planvoornemen was. Publiceer een plaatje bijvoorbeeld.
- Naast behoud van de leefbaarheid en de door recreatie ondersteunde economie is ook duurzaamheid een doel. Er wordt gevraagd om specifiek in te gaan op mogelijkheden voor verduurzamen van woningen in het beschermde dorpsgezicht. Voorbeeld; een warmtepomp aan de achterzijde van een eilanderhuis (1.20 m bij 1 m). Is deze gezien het belang duurzaamheid inpasbaar (ruimtelijk en qua geluid (airco)).

3 GROENE KARAKTERISTIEK

balans tussen waarde en ontwikkelmogelijkheden

De groene karakteristiek > de ruimte voor ontwikkeling

- Overtuinen
- Openbaar groen/terrassen

De grote lijn voor de overtuinen

- **De overtuinen zijn waardevol**
- **Teveel bebouwing of onjuist geplaatste bebouwing is schadelijk voor de waarden**
- **Bouwmogelijkheden in de overtuinen zijn echter wel van belang omdat de huizen aan de streken klein zijn**
- **Als bouwen mooi/goed gebeurt is het eerder acceptabel**
- **Handhaving moet beter, regels moeten redelijk zijn**

Aanvullingen en nuances uit de verschillende groepen:

- De waarden van de overtuinen; meer groen dan rood, lengterichting, hagen, doorzichten in noordzuidrichting en het afwisselende karakter van de verspreiding van de bijgebouwen (geen batterij van bijgebouwen op een rij) werden onderschreven
- Een deel van de aanwezigen vond dat er geen bijgebouwen bij moeten komen een ander deel vond dat er wel voldoende bouwmogelijkheden moesten komen per erf met het oog op berging fietsen een werkbank etc.
- Bij de plaatsing moet rekening worden gehouden met de doorzichten
- Vanwege de verschillen aan meningen is het handhaven van de huidige regelingen wellicht het beste.
- Handhaven werd als zeer belangrijk gezien De avondgroep was hier bijzonder op gericht, als er niet beter gehandhaafd zou worden, zagen zij het nut van verder praten niet in.
- Er is in een van de groepen voorgesteld om voor de overtuinen aan de Voorstreek een zwaarder regime op te stellen dan voor de overtuinen aan de Langestreek. Deze werden als minder waardevol beschouwd.
- Formuleer een toetsingskader. Nieuwbouw in de overtuin zou, naast het bestemmingsplan, ook getoetst moeten worden aan:
 - de werkelijke doorzichten ter plaatse;
 - de actuele situatie in de omliggende tuinen;
 - de beoogde maatvoering in relatie tot de directe omgeving;
 - de mogelijkheid om met iets nieuws, iets ouds (en verstorends) op te ruimen.

- Het zou leuk zijn om in de overtuinen ruimte te vinden voor een ambachtelijke/creatieve invulling van de bebouwing (een werkplaatsje/atelier – ook vanuit toeristisch oogpunt)
- Kijk per perceel wat er kan, en minder naar de maatvoeringen op papier. Een beoordeling ter plaatse en niet alleen vanuit het gemeentehuis (door mensen die de situatie niet lijken te kennen) kan verstandig zijn.
- Vanwege het gebrek aan kennis over de achtergronden van de overtuinen bij sommigen, is er minder begrip was voor het behoudende regime. Een uitleg over de historie en de waarde kan hier helpen.
- De huidige regeling voor de gesplitste percelen is onvoldoende duidelijk, er lijkt veel sprake van willekeur en ‘pech of geluk’.
- Laat de afweging niet alleen af hangen van Hûs en Hiem (mensen van de wal), maar zet hier - ook- mensen uit de lokale bevolking voor in. Het gevoel dat meer samen kan worden beslist leefde in een van de groepen sterk.

De grote lijn voor de groene zone Langestreek

- **De groene zone langs de Langestreek is waardevol**
- **Een meerderheid vindt dat terrassen schade kunnen opleveren**
- **Een meerderheid is van mening dat terrassen niet moeten worden toegestaan of onder strenge voorwaarden**

Aanvullingen en nuances uit de verschillende groepen:

- Er is bezorgdheid over de terrassen, maar over het wel of niet was men het niet zo eens. Er was ook bezorgdheid over de veiligheid (oversteken weg) en de wijze waarop eventuele regels zouden worden toegepast en gehandhaafd.
- Terrassen zijn niet gewenst. Als ze er toch zouden moeten komen geeft een van de aanwezigen aan, is het gewenst dat er een groene zone om het terras heen is (terras ligt in het groen). En dat het terras niet direct aan de Langestreek grenst.
- Terrassen zijn mogelijk mits:
 - ze tijdelijk van aard zijn
 - niet verhard zijn (bv met vlonders)
 - ze iedere avond opgeruimd worden

Bijvangst:

Een van de aanwezigen vond dat er in het algemeen veel groen verdwijnt. Daar moet wel op gelet worden, bijvoorbeeld het groen voor de school maar ook mensen die zowel binnen als buiten het beschermde gezicht hun tuinen steeds meer gaan verharderen. Voor het beeld maar ook voor de infiltratie van regenwater en biodiversiteit is groen van belang.

4 RODE KARAKTERISTIEK

balans tussen waarde en ontwikkelmogelijkheden

De rode karakteristiek > de ruimte voor ontwikkeling
Drie onderwerpen

- Maat en schaal van bebouwing beschermd dorpsgezicht
- De detaillering (welstand en/of hulp bij planvorming)
- Luifels

De grote lijn voor maat en schaal en detaillering van bebouwing in het beschermd dorpsgezicht:

- **de vormgeving is belangrijker dan de toegestane hoogten**
- **met een handreiking en hulp bij planvorming wordt het meest bereikt**
- **leg tevens uit als iets niet goed is en handhaaf**
- **gebruik de kennis die aanwezig is op het eiland**

Aanvullingen en nuances uit de verschillende groepen:

- Beide groepen vonden dat met een handreiking ter inspiratie en de hulp bij planvorming het meeste winst behaald kon worden.
- Ook werd er in beide groepen benadrukt dat strengere handhaving gewenst is.
- De toegestane goot- en bouwhoogte, die wat hoger ligt dan het eilander huisje, werd door beide groepen niet als een probleem beschouwd.
- Belangrijker was de detaillering van nieuwbouw, die moet passen in het straatbeeld. Genoemd werd de kleur baksteen, de gevelindeling en het type kozijn.
- Kijk beter naar de specifieke plek. Plannen kunnen niet op een bureau worden beoordeeld.
- Ook werd voorgesteld dat beter beargumenteerd werd waarom bepaalde plannen niet goedgekeurd werden, en werd er voorgesteld om ook actief mee te kijken naar de alternatieven die wél mogelijk zijn.
- Het beschermd dorpsgezicht wordt doorgaans goed in acht genomen, en daarmee goed beschermd. De bouw die als problematisch ervaren wordt staat vooral buiten het beschermd dorpsgezicht.
- Laat de lokale bevolking weer deelnemen aan Hûs en Hiem. Het was onduidelijk waarom dit indertijd gestopt is. Er werd genoemd dat er veel kennis is op het eiland, die ingezet kan worden.
- Naast het eilanderhuisje is ook het kapiteinshuis zeer kenmerkend. Hier mag ook aandacht voor zijn.
- De middaggroep was duidelijk wat behoudender dan de groep 's avonds. 's Middags wenste de hele groep een traditionele bouw, vanuit de historische kenmerken en met oog op het straatbeeld. Er moest vooral geen 'architectenshow' van gemaakt worden. De groep 's avonds zag wel meer in de kansen om ook modern en vernieuwend te bouwen.
- De avondgroep stelde tevens voor:

- De mogelijkheid voor de eigen bevolking om aan te geven wat zij als waardevol en karakteristiek beschouwen voor het dorp.
- Ter inspiratie ook eens te kijken bij andere eilanden en hoe zij dit aanpakken.
- Om een inspiratieboek op te stellen waarmee mensen met (ver)bouwplannen aan de slag kunnen.
- Om meer praktische hulp uit de gemeente te bieden als men iets wil in het beschermd dorpsgezicht. Er werd ook beaamd dat deze hulp goed uit de eigen bevolking kon komen.

De grote lijn voor luifels

- **Luifels moeten kunnen als het maar goed gebeurt**

Aanvullingen en nuances uit de verschillende groepen:

- De middaggroep kon zich (al was er weinig tijd) het beste vinden in de het idee dat luifels toegestaan kunnen worden, mits dit met zorg en aandacht gebeurt.
- Bij de avondgroep werd vooral het huidige afwegingskader niet goed begrepen waarbinnen een luifel al dan niet werd toegestaan.
- Bij de avondgroep (waar de bouwers van alle luifels die getoond werden ook aan tafel zaten) werd benadrukt dat de luifels de mogelijkheid boden om het seizoen wat te verlengen, een wens van alle ondernemers, dus ook van de horeca. Een coulante houding was wenselijk.
- In deze groep was tevens overeenstemming dat de luifels, mits mooi ingepast en goed uitgevoerd, beter zijn dan bijvoorbeeld grote reclames voor bier.